

Spoštovani gospod
Christos Oikonomidis, dr. dent. med., spec. javnega zdravja
NIJZ OBMOČNA ENOTA MARIBOR
Prvomajska ulica 1
2000 Maribor

Št.: 1810-1/2023-43
Ljubljana, 31. 1. 2023

Zadeva: Letno poročilo o delovanju Programa Svit za obdobje od 1. 1. do 31. 12. 2022

SLOVENIJA:

Od 1. 1. do 31. 12. 2022 so bile v program povabljene 314.803 osebe in 313.578 osebam je bilo vabilo tudi vročeno. Izjavo o sodelovanju je vrnilo 198.916 oseb (63,43 %). Zaradi začasnih ali trajnih izključitvenih kriterijev (kolonoskopija v zadnjih treh letih z odstranjenimi polipi ali brez, rak debelega črevesa ali danke in kronična vnetna črevesna bolezen) je bilo izključenih 11.332 (5,70 %) oseb. V programu ni želelo sodelovati 296 oseb (0,09 %). Komplet testerjev za odvzem dveh vzorcev blata na prikrito krvavitev blata je bil poslan 187.678 osebam. Za analizo primerne vzorce je do 31. 12. 2022 vrnilo 177.575 (94,16 %) oseb. Med analiziranimi osebami je imelo 168.018 (94,62 %) oseb negativen izvid in 9.557 (5,38 %) oseb pozitiven izvid. Presejane je bilo 59,05 % povabljene populacije. V letu 2022 je bilo izvedenih 9.445 kolonoskopij v 25 pooblaščenih kolonoskopskih centrih in dveh izpostavah.

Vabljenje ciljne populacije po mesecih prikazuje Tabela 1. Podrobnejša analiza odzivnosti po zdravstvenih regijah (glej Tabelo 2) je pokazala najvišjo odzivnost vabljenih v program v zdravstveni regiji Kranj (66,45 %), najnižjo pa v zdravstveni regiji Koper (59,49 %).

Tabela 1. Vabljenje oseb ciljne populacije v Program Svit v letu 2022.

Mesec vabljenja	Letnica rojstva												
Januar	1948	1950	1952	1954	1956	1958	1960	1962	1964	1966	1968	1970	1972
Februar	1948	1950	1952	1954	1956	1958	1960	1962	1964	1966	1968	1970	1972
Marec	1948	1950	1952	1954	1956	1958	1960	1962	1964	1966	1968	1970	1972
April	1948	1950	1952	1954	1956	1958	1960	1962	1964	1966	1968	1970	1972
Maj	1948	1950	1952	1954	1956	1958	1960	1962	1964	1966	1968	1970	1972
Junij	1948	1950	1952	1954	1956	1958	1960	1962	1964	1966	1968	1970	1972
Julij	1948	1950	1952	1954	1956	1958	1960	1962	1964	1966	1968	1970	1972
Avgust	1948	1950	1952	1954	1956	1958	1960	1962	1964	1966	1968	1970	1972
September	1948	1950	1952	1954	1956	1958	1960	1962	1964	1966	1968	1970	1972
Oktober	1948	1950	1952	1954	1956	1958	1960	1962	1964	1966	1968	1970	1972
November	1948	1950	1952	1954	1956	1958	1960	1962	1964	1966	1968	1970	1972
December	1948	1950	1952	1954	1956	1958	1960	1962	1964	1966	1968	1970	1972

Tabela 2. Odzivnost vabljenih v Program Svit na ravni Slovenije in po zdravstvenih regijah v letu 2022.

Zdravstvena regija	Odzivnost	Odzivnost - moški	Odzivnost - ženske
CELJE	63,96%	57,60%	70,06%
KOPER	59,49%	54,21%	64,68%
KRANJ	66,45%	61,60%	70,88%
LJUBLJANA	64,02%	58,21%	69,38%
MARIBOR	60,66%	54,53%	66,54%
MURSKA SOBOTA	61,53%	55,26%	67,30%
NOVA GORICA	66,31%	61,04%	71,40%
NOVO MESTO	64,53%	57,54%	71,29%
RAVNE NA KOROŠKEM	66,11%	60,50%	71,66%
SLOVENIJA	63,43%	57,54%	69,00%

Odkritih je bilo 173 primerov raka debelega črevesa in danke, 1.757 oseb je imelo napredovali adenom, kar predstavlja večje tveganje za nastanek raka. Tabela 3 prikazuje vrsto in delež odkrite patologije pri osebah z opravljeno prvo kolonoskopijo v letu 2022. Navedeni podatki so odraz preliminarne analize na dan 12. 1. 2023.

Tabela 3. Vrsta in delež odkrite patologije pri osebah z opravljeno prvo kolonoskopijo v letu 2022.

Odkrita patologija	število	delež
Karcinom	173	1,91%
Suspektno za karcinom	18	0,20%
Limfom	3	0,03%
Nevroendokrini tumor	7	0,08%
Napredovali adenom	1.757	19,43%
Ne-napredovali adenom	3.400	37,59%
Sesilna serirana lezija	431	4,77%
Hiperplastični polip	405	4,48%
Druge ne-neoplastične najdbe	388	4,29%
Najdbe brez vzorcev za histologijo	1.615	17,86%
Brez najdb	848	9,38%
Skupaj	9.045	100,00%

ZDRAVSTVENA REGIJA MARIBOR:

Od 1. 1. do 31. 12. 2022 je bilo v program povabljenih 50.743 oseb, od tega 24.944 moških in 25.799 žensk. 50.519 osebam, od tega 24.750 moškim in 25.769 ženskam, je bilo vabilo tudi vročeno. Izjavo o sodelovanju je vrnilo 30.643 (60,66 %) oseb, od tega 13.497 (54,53 %) moških in 17.146 (66,54 %) žensk. Zaradi začasnih ali trajnih izključitvenih kriterijev (kolonoskopija v zadnjih treh letih z odstranjenimi polipi ali brez, rak debelega črevesa ali danke in kronična vnetna črevesna bolezen) je bilo izključenih 1.472 (4,80 %) oseb, od tega 656 moških in 816 žensk. V programu ni želelo sodelovati 52 oseb (0,10 %), od tega 22 moških in 30 žensk. Od 27.428 vrnjenih kompletov vzorcev blata

primernih za analizo so bili 25.803 (94,08 %) testi negativni in 1.625 (5,92 %) testov pozitivnih. Presejane je bilo 56,21 % povabljenih populacije. Odzivnost vabljenih po občinah prikazuje Tabela 4.

Tabela 4. Odzivnost vabljenih v zdravstveni regiji Maribor po občinah v letu 2022.

Občina	Odzivnost	Odzivnost - moški	Odzivnost - ženske
Selnica ob Dravi	68,57%	66,13%	70,74%
Oplotnica	68,41%	61,66%	75,08%
Makole	68,04%	60,47%	75,74%
Dornava	67,60%	62,50%	72,12%
Sveti Tomaž	66,47%	58,14%	74,85%
Destrnik	65,88%	56,56%	75,98%
Lovrenc na Pohorju	65,81%	63,35%	68,25%
Rače-Fram	65,63%	60,81%	70,29%
Poljčane	64,84%	57,58%	71,76%
Markovci	64,70%	57,19%	73,12%
Starše	64,59%	65,14%	64,05%
Središče ob Dravi	64,37%	61,31%	67,22%
Lenart	64,27%	58,98%	68,99%
Ptuj	64,26%	56,56%	71,22%
Hajdina	63,70%	58,33%	68,13%
Duplek	62,98%	56,77%	68,92%
Šentilj	62,68%	55,49%	69,81%
Kidričevo	62,24%	55,63%	68,11%
Ormož	61,97%	56,08%	67,61%
Miklavž na Dravskem polju	61,89%	55,78%	68,01%
Hoče-Slivnica	61,38%	54,24%	68,58%
Slovenska Bistrica	61,19%	54,61%	67,68%
Sveta Trojica v Slovenskih goricah	60,81%	52,20%	70,30%
Majšperk	60,69%	57,91%	63,81%
Trnovska vas	60,59%	52,34%	69,79%
Ruše	60,44%	55,30%	65,21%
Sveta Ana	59,61%	56,68%	62,79%
Pesnica	59,35%	53,40%	65,61%
Gorišnica	58,96%	56,37%	61,67%
Sveti Jurij v Slovenskih goricah	58,93%	51,18%	66,87%
Benedikt	58,91%	51,27%	65,90%
Maribor	58,18%	51,75%	64,11%
Juršinci	58,12%	56,83%	59,52%
Podlehnik	57,49%	52,63%	62,82%
Videm	57,20%	48,98%	65,68%
Zavrč	56,97%	54,20%	60,18%
Sveti Andraž v Slov. goricah	56,82%	51,09%	63,10%
Cerkvenjak	53,87%	44,52%	62,91%
Žetale	53,85%	53,15%	54,55%
Kungota	50,35%	45,66%	55,31%

Cirkulane	43,78%	39,91%	48,37%
MARIBOR	60,66%	54,53%	66,54%

V letu 2022 je 1.512 oseb s pozitivnim testom na prikrito krvavitev v blatu prvič opravilo kolonoskopijo. Odkritih je bilo 27 primerov raka debelega črevesa in danke, 276 oseb je imelo napredovali adenom, kar predstavlja večje tveganje za nastanek raka.

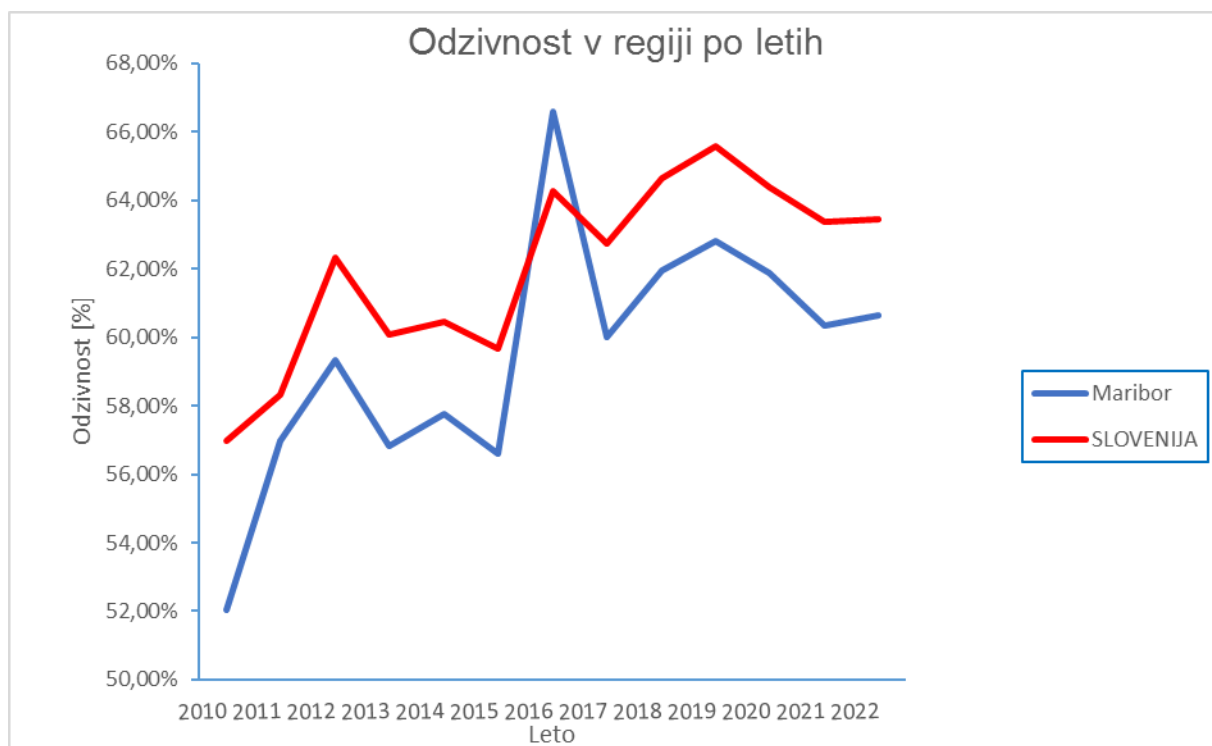
Odzivnost po občinah v obdobju od leta 2018 do 2022 prikazuje Tabela 5. Gibanje odzivnosti v zdravstveni regiji Maribor v primerjavi z gibanjem odzivnosti v Sloveniji prikazuje Graf 1.

Tabela 5. Odzivnost po občinah v obdobju od leta 2018 do 2022 v zdravstveni regiji Maribor.

Občina	2018	2019	2021	2021	2022
Benedikt	62,13%	61,34%	58,61%	63,25%	58,91%
Cerkvenjak	60,70%	57,44%	60,42%	55,30%	53,87%
Cirkulane	49,35%	51,99%	48,70%	46,72%	43,78%
Destrnik	67,44%	64,97%	68,26%	62,03%	65,88%
Dornava	62,86%	68,15%	63,23%	64,16%	67,60%
Duplek	63,65%	62,36%	61,79%	60,05%	62,98%
Gorišnica	62,56%	63,91%	63,12%	64,58%	58,96%
Hajdina	62,16%	65,71%	61,66%	62,03%	63,70%
Hoče - Slivnica	61,50%	61,31%	61,77%	59,62%	61,38%
Juršinci	61,79%	55,28%	65,31%	54,25%	58,12%
Kidričevo	63,78%	68,55%	63,90%	65,38%	62,24%
Kungota	54,69%	58,95%	54,79%	55,87%	50,35%
Lenart	64,65%	64,55%	64,59%	62,39%	64,27%
Lovrenc na Pohorju	67,81%	59,73%	67,00%	60,54%	65,81%
Majšperk	60,15%	61,00%	61,46%	60,46%	60,69%
Makole	71,90%	59,75%	67,07%	59,88%	68,04%
Maribor	59,78%	60,81%	59,80%	58,66%	58,18%
Markovci	67,71%	72,02%	66,32%	66,78%	64,70%
Miklavž na Dravskem polju	63,46%	63,17%	64,41%	60,98%	61,89%
Oplotnica	69,01%	72,81%	69,23%	70,41%	68,41%
Ormož	60,43%	63,96%	63,52%	59,83%	61,97%
Pesnica	61,05%	66,00%	59,68%	59,60%	59,35%
Podlehnik	54,33%	60,55%	54,13%	54,79%	57,49%
Poljčane	64,98%	63,89%	70,74%	62,01%	64,84%
Ptuj	65,94%	66,53%	64,88%	63,03%	64,26%
Rače - Fram	65,64%	67,61%	67,00%	63,76%	65,63%
Ruše	59,40%	63,68%	59,32%	60,74%	60,44%
Selnica ob Dravi	66,03%	63,57%	69,08%	63,92%	68,57%
Slovenska Bistrica	64,24%	65,62%	63,78%	62,56%	61,19%
Središče ob Dravi	62,87%	59,81%	59,05%	59,29%	64,37%
Starše	69,88%	68,38%	68,28%	64,91%	64,59%
Sveta Ana	57,57%	62,62%	59,41%	59,33%	59,61%
Sveta Trojica v Slovenskih	60,87%	62,39%	57,01%	58,91%	60,81%

goricah					
Sveti Andraž v Slovenskih goricah	55,76%	54,12%	52,47%	53,01%	56,82%
Sveti Jurij v Slovenskih goricah	59,06%	53,05%	58,77%	52,27%	58,93%
Sveti Tomaž	65,89%	63,13%	60,66%	58,28%	66,47%
Šentilj	65,63%	60,32%	62,83%	59,94%	62,68%
Trnovska vas	62,64%	53,55%	65,80%	53,93%	60,59%
Videm	59,70%	63,61%	58,80%	61,50%	57,20%
Zavrč	53,11%	54,55%	54,19%	49,58%	56,97%
Žetale	53,05%	59,89%	55,45%	58,95%	53,85%
Maribor	61,96%	62,82%	61,89%	60,33%	60,66%

Graf 1. Gibanje odzivnosti v zdravstveni regiji Maribor v primerjavi z gibanjem odzivnosti v Sloveniji.

Ob kakršnikoli objavi teh podatkov je potrebno navesti vir: Nacionalni inštitut za javno zdravje, Center za zgodnje odkrivanje raka.

Po podatkih zdravstveno vzgojnih centrov iz zdravstvene regije Maribor v regiji deluje pet Svitovih kontaktnih točk, katerih naslovi in kontaktne osebe so navedeni v Tabeli 6.

Tabela 6. Seznam Svitovih kontaktnih točk v zdravstveni regiji Maribor.

Zdravstveni dom	Naslov	Kontaktna oseba
dr. Adolfa Drolca Maribor	Sodna ulica 13, 2000 Maribor	Maja Bizjak Nataša Vidnar
Lenart	Maistrova ulica 22, 2230 Lenart	Jasmina Lah Vreča
Ormož	Ulica dr. Hrovata 4, 2270 Ormož	Marjana Kelenc, Špela Šerod
Ptuj	Potrčeva 19a, 2250 Ptuj	Uroš Železnik
Slovenska Bistrica	Partizanska ulica 30, 2310 Slovenska Bistrica	Silvija Lunder, Brigita Kolmanič

Zavedamo se, da je covid-19 v preteklih letih močno vplival na komunikacijske poti in s tem na možnosti promocije Programa Svit. Ker je učinkovito komuniciranje Programa Svit mozaik vseh komunikacijskih aktivnosti, je izjemno pomembno, da ključno sporočilo programa – da je sodelovanje v Programu Svit modra odločitev – pride do prebivalstva, lokalnih skupnosti in nevladnih organizacij. Pri tem ima ključno vlogo tudi komuniciranje vaše območne enote.

Prosimo vas, da si s svojimi strokovnimi sodelavci tudi v prihodnje intenzivno prizadevate za promocijo Programa Svit, s posebnim poudarkom na občinah, kjer je odzivnost v program nizka. Analiza podatkov o odzivnosti v letu 2022 je v primerjavi z odzivnostjo v letu 2021 pokazala upad odzivnosti v 15 občinah. Posebej bi radi opozorili na nizko odzivnost pri moških, saj so v regiji štiri občine (Cerkvenjak, Cirkulane, Kungota, Videm) z odzivnostjo nižjo od 50 %. V regiji je tudi občina (Cirkulane) z odzivnostjo pri ženskah nižjo od 50 %.

Posebno pozornost velja posvetiti prepoznavanju razlogov, ki so do upada v odzivnosti pripeljali. Hkrati spodbujamo nadaljevanje sodelovanja z nevladnimi organizacijami, lokalnimi skupnostmi ter zdravstvenimi delavci osnovnega zdravstvenega varstva, saj si želimo, da bi s skupnimi aktivnostmi tudi v prihodnje stremeli k izboljšanju aktivnosti v vaši regiji. Prosimo vas, da jih seznanimate z odzivnostjo in potekom Programa Svit v vaši regiji.

Prav tako so ključni dobri odnosi z lokalnimi mediji, ki jih predvsem v času večjih nacionalnih medijskih kampanj (v mesecih marcu in novembru) prosite za lokalno podporo in morebitno brezplačno oglaševanje Programa Svit, čez vse leto pa jih kontinuirano obveščajte o poteku programa in morebitnih spremembah ali posebnostih.

Vsa podrobnejša pojasnila o organiziranju Svitovih dogodkov za splošno javnost (tudi s pomočjo modela debelega črevesa) dobite pri strokovnih sodelavkah za komuniciranje Doroteji Muhič in Jeleni Vuković (programsvit@nijz.si). Tiskana gradiva (zloženke, informativne knjižice, knjižne kazalke, informativne kartice in plakate različnih dimenzij) in drug material za promocijo Programa Svit naročite preko programsvit@nijz.si.

Zahvaljujemo se za vaš trud pri iskanju novih priložnosti za komuniciranje Programa Svit. Prepričani smo, da bodo naša skupna prizadevanja omogočila zastavljen cilj, in sicer, da bo odzivnost v program še višja.

S spoštovanjem,

dr. Dominika Novak Mlakar, dr. med., spec.
Vodja Programa Svit

Pripravil:
Gregor Mežek, dipl. jav. upr. (UN)

Priloga 1: Letno poročilo o delovanju Programa Svit za obdobje od 1. 1. do 31. 12. 2022.

V vednost:
- Milan Stojanović
- Marija Hanželj
- Metka Petek Uhan
- Suzana Kert

Način pošiljanja: elektronsko